Rok 1894.

Dziennik ustaw państwa

dla

królestw i krajów w Radzie państwa reprezentowanych.

Część XLIV. — Wydana i rozesłana dnia 21. czerwca 1894.

(Zawiera Nr. 116.)

116.

Umowa handlowa z dnia 21. (9.) grudnia 1893,

pomiędzy monarchią austryacko-węgierską a Rumunią.

(Zawarta w Bukareszcie dnia 21. (9.) grudnia 1893; przez Jego c. i k. Apostolską Mość ratyfikowana w Budapeszcie dnia 9. czerwca 1894, a ratyfikacye wzajemne wymieniono Bukareszcie dnia 14. (2.) czerwca 1894.)

Nos Franciscus Josephus Primus,

divina favente clementia Austriae Imperator;

Apostolicus Rex Hungariae, Rex Bohemiae, Dalmatiae, Croatiae, Slavoniae, Galiciae, Lodomeriae et Illyriae; Archidux Austriae; Magnus Dux Cracoviae; Dux Lotharingiae, Salisburgi, Styriae, Carinthiae, Carnioliae, Bucovinae, superioris et inferioris Silesiae; Magnus Princeps Transilvaniae; Marchio Moraviae; Comes Habsburgi et Tirolis etc. etc.

Notum testatumque omnibus et singulis, quorum interest, tenore praesentium facimus:

Quum a Plenipotentiario Nostro atque illo Majestatis Suae Romaniae Regis ad promovendas et dilatandas commercii relationes inter Utriusque Nostrum ditiones et subditos existentes conventio die vigesima prima mensis Decembis anni elapsi Bucaresti inita et signata fuit, tenoris sequentis:

(Pierwopis.)

Sa Majesté l'Empereur d'Autriche, Roi de Bohême, etc., et Roi Apostolique de Hongrie,

et

Sa Majesté le Roi de Roumanie,

animés d'un égal désir de favoriser le développement des relations commerciales entre leurs Etats, ont résolu de conclure, à cet effet, une Convention et ont nommé pour leurs Plénipotentiaires,

Sa Majesté l'Empereur d'Autriche, Roi de Bohême, etc., et Roi Apostolique de Hongrie:

le Sieur Agénor Comte Gołuchowski, Son Chambellan, Chevalier de 1ère classe de l'Ordre Impérial de la Couronne de Fer, Commandeur avec plaque de l'Ordre Impérial de François Joseph etc., etc., Son Envoyé extraordinaire et Ministre plénipotentiaire près Sa Majesté le Roi de Roumanie,

Sa Majesté le Roi de Roumanie:

le Sieur Alexandre N. Lahovari, Grand' Croix de Son Ordre de la Couronne de Roumanie etc., etc., Son Ministre Secrétaire d'Etat au département des Affaires Etrangères.

Lesquels après s'être communiqué leurs pleins-pouvoirs respectifs trouvés en bonne et due forme sont convenus de ce qui suit:

Article 1.

Les ressortissants, les bâtiments et les marchandises, produits du sol et de l'industrie de chacune des Parties contractantes jouiront, dans les territoires de l'autre, des privilèges, immunités ou avantages quelconques accordés à la nation la plus favorisée.

Il est entendu toutefois que la stipulation qui précède ne déroge en rien aux lois, ordonnances et règlements spéciaux en matière de commerce, d'industrie, de police et de sûreté générale en vigueur dans les territoires des Parties contractantes et applicables à tous les étrangers en général.

Article 2.

Tous les objets, produits du sol ou de l'industrie de la Monarchie austro-hongroise qui seront importés en Roumanie et tous les objets, produits

(Przekład.)

Najjaśniejszy Cesarz austryacki, Król czeski itd. i Król Apostolski węgierski

tudzież

Najjaśniejszy Król rumuński,

przejęci zarówno życzeniem poparcia rozwoju stosunków handlowych pomiędzy Swojemi państwami, postanowili zawrzeć w tym celu umowę i mianowali do tego Swoimi pełnomocnikami,

Najjaśniejszy Cesarz austryacki, Król czeski itd. i Król Apostolski węgierski:

Pana Agenora hrabiego Gołuchowskiego, Swego szambelana, kawalera orderu cesarskiego Żelaznej korony I. klasy, komandora orderu cesarskiego Franciszka Józefa z Gwiazdą itd. itd., Swego posła nadzwyczajnego i pełnomocnego ministra przy Najjaśniejszym Królu rumuńskim,

Najjaśniejszy Król rumuński:

Pana Aleksandra N. Lahovari, kawalera wielkiego krzyża orderu Korony rumuńskiej itd. itd., Swego ministra sekretarza stanu w departamencie spraw zewnętrznych,

którzy okazawszy sobie swoje pełnomocnictwa i znalazłszy je w dobrej i należytej formie, zgodzili jak następuje:

Artykuł 1.

Obywatele, statki tudzież ziemiopłody i wyroby jednej ze Stron kontraktujących używać będą w obszarach drugiej Strony wszystkich tych przywilejów, swobód i korzyści, które tamże służą narodowi największej przychylności doznającemu.

Postanowienie powyższe nie ma jednak naruszać szczególnych ustaw, rozporządzeń i regulaminów, tyczących się handlu, przemysłu, policyi i bezpieczeństwa publicznego, które obowiązują w obszarach Stron kontraktujących i stosowane są do wszystkich cudzoziemców w ogólności.

Artykuł 2.

Wszelkie ziemiopłody i wyroby przemysłowe monarchii austryacko-węgierskiej, gdy będą wprowadzone do Rumunii, tudzież wszelkie ziemiopłody

du sol ou de l'industrie de la Roumanie, qui seront importés dans la Monarchie austro-hongroise, destinés soit à la consommation, soit à la mise en entrepôt, soit à la réexportation, soit au transit, seront soumis, pendant la durée de la présente Convention, au traitement accordé à la nation la plus favorisée et, en particulier, ne seront passibles de droits ni plus élevés, ni autres que ceux qui frappent les produits ou les marchandises de la nation la plus favorisée.

A l'exportation pour la Monarchie austro-hongroise il ne sera pas perçu en Roumanie, et à l'exportation pour la Roumanie il ne sera pas perçu dans la Monarchie austro-hongroise des droits de sortie autres ni plus élevés qu'à l'exportation des mêmes objets pour le pays le plus favorisé à cet égard.

Chacune des Parties contractantes s'engage donc à faire profiter l'autre, immédiatement, de toute faveur, de tous privilèges ou abaissements de droits qu'elle a déjà accordés ou pourrait accorder par la suite, sous les rapports mentionnés, à une tierce puissance.

Les marchandises de toute nature provenant des territoires de l'une des Parties contractantes ou y allant, seront exemptes, dans les territoires de l'autre, de tout droit de transit. Le traitement de la nation la plus favorisée est réciproquement garanti à chacune des Parties contractantes pour tout ce qui concerne le transit.

Article 3.

Les Parties contractantes s'engagent à n'entraver nullement le commerce réciproque de leurs pays par des prohibitions à l'importation, à l'exportation ou au transit qui ne soient appliquées en même temps à toutes les autres nations, ou du moins à toutes celles qui se trouveraient dans les mêmes circonstances.

Toutefois, dans des circonstances exceptionnelles, l'importation, l'exportation et le transit des provisions de guerre pourront être défendus sans égard à la disposition précédente.

Article 4.

Les négociants, fabricants et autres industriels qui prouvent, par l'exhibition d'une carte de légitimation industrielle délivrée par les autorités de leur pays, que, dans l'Etat où ils ont leur domicile, ils sont autorisés à exercer leur commerce ou industrie et qu'ils acquittent les taxes et impôts légaux, auront le droit, personnellement ou par des voyageurs à leur service, de faire des achats dans les

i wyroby przemysłowe rumuńskie, gdy będą wprowadzone do monarchii austryacko węgierskiej, bez względu, czy przeznaczone są do spożycia, do złożenia w składzie tymczasowym, do wywozu napowrót lub przewozu, mają tamże podlegać, dopóki umowa niniejsza będzie obowiązywała, postępowaniu według zasady największej przychylności, mianowicie zaś nie będą obciążane ani większym ani innym cłem, aniżeli płody lub towary narodu największej przychylności doznającego.

W Rumunii od wywozu do monarchii austryacko-węgierskiej a w monarchii austryacko-węgierskiej od wywozu do Rumunii nie będą pobierane ani inne ani większe cła wywozowe, aniżeli od wywozu tych samych przedmiotów do państwa doznającego pod tym względem największej przychylności.

Każda ze Stron kontraktujących zobowiązuje się więc przyznać niezwłocznie drugiej Stronie wszystkie te korzyści i wszystkie te przywileje lub zniżenia cłowe, które trzeciemu mocarstwu już lub któreby w stosunkach wzmiankowanych w przyszłości przyznała.

Towary wszelkiego rodzaju z obszarów jednej ze Stron kontraktujących pochodzące lub do nich idące, mają być w obszarach drugiej Strony wolne całkiem od cła przewozowego. We wszystkiem, co się tyczy przewozu, zapewniają sobie nawzajem obie Strony kontraktujące postępowanie według zasad największej przychylności.

Artykuł 3.

Strony kontraktujące zobowiązują się nie obciążenie handlu wzajemnego swoich krajów żadnemi takiemi zakazami przywozu, wywozu lub przewozu, któreby zarazem nie były stosowane do wszystkich innych narodów a przynajmniej do znajdujących się w takich samych stosunkach.

Atoli w nadzwyczajnych okolicznościach przywóz, wywóz i przewóz materyałów wojennych może być zakazany bez względu na postanowienie powyższe.

Artykuł 4.

Kupcy, fabrykanci i inni przemysłowcy, którzy okazaniem karty legitymacyjnej przemysłowej, wygotowanej przez Władze swego kraju rodzinnego, udowodnią, że w tem Państwie, w którem mają stałą siedzibę, są upoważnieni do trudnienia się handlem i przemysłem i opłacają ustawowe taksy i podatki, mają mieć prawo zakupowania towarów osobiście lub przez komisantów podróżujących

territoires de l'autre Partie contractante, chez les négociants ou dans les locaux de vente publics, ou chez les personnes qui produisent ces marchandises. Ils pourront aussi prendre des commandes, même sur échantillons, chez les négociants ou autres personnes dans l'exploitation industrielle desquelles les marchandises du genre offert trouvent leur emploi. Ni dans un cas ni dans l'autre, il ne seront astreints à acquitter pour cela une taxe spéciale.

Les industriels (voyageurs de commerce), munis d'une carte de légitimation industrielle, ont le droit d'avoir avec eux des échantillons, mais non des marchandises.

Les cartes de légitimation industrielle devront être délivrées conformément au modèle ci-annexé.

Les Parties contractantes se feront réciproquement connaître quelles autorités sont compétentes pour délivrer les cartes de légitimation industrielle, et quelles prescriptions doivent être observées par les titulaires de ces cartes pour l'exercice de leur profession.

Les dispositions ci-dessus ne sont pas applicables aux industries ambulantes, non plus qu'au colportage et à la recherche de commandes chez des personnes, n'exerçant ni commerce ni industrie.

En ce qui concerne les formalités quelconques auxquelles les voyageurs de commerce sont ou seront soumis dans les territoires de Parties contractantes, les Autrichiens et les Hongrois en Roumanie et les Roumains dans la Monarchie austro-hongroise jouiront du traitement de la nation la plus favorisée.

Article 5.

Les objets passibles d'un droit d'entrée, qui servent d'échantillons et qui sont importés dans la Monarchie austro-hongroise par des fabricants, des marchands ou des voyageurs de commerce roumains, et en Roumanie par des fabricants, des marchands ou des voyageurs de commerce autrichiens ou hongrois seront, de part et d'autre, admis en franchise temporaire, moyennant les formalités de douane nécessaires pour en assurer la réexportation ou la réintégration en entrepôt. Ces formalités s'accompliront selon les lois ou règlements qui sont ou seront édictés dans les pays respectifs.

Article 6.

Les ressortissants de chacune des Parties contractantes seront exempts, dans les territoires de l'autre, de tout service ou impôt militaire et de

w obszarze drugiej Strony kontraktującej, bądź u kupców bądź w otwartych miejscach sprzedaży albo u takich osob, które towary wyrabiają. Nadto będzie im także wolno na podstawie rozwożonych wzorów starać się o zamówienia u kupców lub u innych osób, w których przemyśle towary tego rodzaju mogłyby być przydatne. Ani w pierwszym, ani w drugim przypadku nie mają być zmuszani do opłacania od tego osobnego podatku.

Przemysłowcy (komisanci podróżujący), opatrzeni kartą legitymacyjną przemysłową, mają prawo wozić z sobą próbki, lecz nie mogą wozić towarów.

Karty przemysłowe wygotowywane być powinny według dołączonego wzoru.

Strony kontraktujące będą się nawzajem uwiadamiały, które Władze są upoważnione do wydawania kart legitymacyjnych przemysłowych i jakie przepisy mają posiadacze tych kart zachowywać w wykonywaniu swego przemysłu.

Postanowienia powyższe nie stosują się do przemysłu koczowniczego ani też do handlu obnośnego i do starających się o zamówienia u osób nie trudniących się handlem lub przemysłem.

Pod względem formalności wszelkiego rodzaju, którym komisanci podróżujący podlegają lub podlegać będą w obszarach Stron kontraktujących, postępować się będzie w Rumunii z Austryakami i Węgrami a w monarchii austryacko-węgierskiej z Rumunami tak samo jak z obywatelami narodu doznającego największej przychylności.

Artykuł 5.

Towary podlegające cłu przywozowemu, gdy służą za wzory i wprowadzone będą do monarchii austryacko-węgierskiej przez fabrykantów, kupców lub komisantów podróżujących rumuńskich a do Rumunii przez fabrykantów, kupców lub komisantów podróżujących austryackich lub węgierskich, będą na pewien czas wpuszczane z uwolnieniem od cła pod warunkiem dopełnienia formalności cłowych potrzebnych do zabezpieczenia ich wyprowadzenia napowrót lub złożenia w składzie tymczasowym. Formalności te dopełniane być mają według ustaw lub przepisów, które w odnośnych obszarach albo już istnieją albo będą później wydane.

Artykuł 6.

Obywatele każdej ze Stron kontraktujących mają być wolni w obszarach drugiej Strony od wszelkiej służby wojskowej i od wszelkich taks

toutes réquisitions extraordinaires qui seraient établies par suite de circonstances exceptionnelles.

Sont toutefois exceptées les charges qui sont attachées à la possession d'un bien-fonds, ainsi que les prestations et réquisitions militaires auxquelles tous les nationaux peuvent être appelés à se soumettre comme propriétaires, fermiers ou locataires d'immeubles.

Article 7.

La présente Convention s'étend aussi aux pays ou territoires unis, actuellement ou à l'avenir, par une union douanière à l'une des Parties contractantes.

Article 8.

Les Parties contractantes se réservent respectivement la faculté de dénoncer à toute époque la présente Convention, moyennant un avertissement de douze mois à l'avance.

Article 9.

La présente Convention sera ratifiée et les ratifications en seront échangées à Bucarest le plus tôt possible.

Elle entrera en vigueur à partir du jour de l'échange des ratifications.

En foi de quoi les Plénipotentiaires l'ont signée et l'ont revêtue de leurs cachets respectifs.

Fait en double expédition, à Bucarest le vingt-un (neuf) décembre mil huit cent quatre-vingt-treize.

(L. S.) **Gołuchowski** m. p. (L. S.) **Al. Lahovari** m. p.

wojskowych, tudzież od wszelkich nadzwyczajnych rekwizycyj, jakieby w skutek nadzwyczajnych okoliczności zostały zarządzone.

Wyjmują się tylko te ciężary, które przywiązane są do posiadania gruntu, jakoteż te świadczenia i rekwizycye, do których wszyscy krajowcy jako posiadacze, dzierżawcy lub najemcy nieruchomości mogą być pociągani.

Artykuł 7.

Umowa niniejsza rozciąga się także na wszystkie kraje lub obszary, które z jedną ze Stron kontraktujących są lub w przyszłości będą związkiem cłowym połączone.

Artykuł 8.

Strony kontraktujące zastrzegają sobie nawzajem prawo wypowiedzenia kiedykolwiek umowy niniejszej zapomocą uwiadomienia na dwanaście miesięcy przedtem udzielonego.

Artykuł 9.

Umowa niniejsza będzie ratyfikowana a dokumenty ratyfikacyjne wymienione zostaną jak można najrychlej w Bukareszcie.

Nabywa mocy obowiązującej od dnia wymiany ratyfikacyj.

W dowód czego Pełnomocnicy podpisali umowę niniejszą i wycisnęli na niej swoje pieczęci.

Spisano w dwóch wygotowaniach w Bukareszcie dnia 21. (9.) grudnia 1893.

(L. S.) **Gołuchowski** r. w. (L. S.) **Al. Lahovari** r. w.

Annexe

(Modèle.)

Carte de légitimation pour Voyageurs de Commerce.

Pour l'année No. de la carte.

(Armoiries).

Valable dans la Monarchie austro-hongroise et en Roumanie.

Porteur.

(Prénom et nom de famille.)

Fait à..... le (jour, mois, année.)

(Sceau.) (Autorité compétente.)

Signature.

Il est certifié que le porteur de la présente carte

{ possède un (désignation de la fabrique ou du commerce) à.....sous la
{ raison.....

{ est employé, comme voyageur de commerce, dans la maison.....
{ à.....qui y possède un (désignation de la fabrique ou du commerce).

Le porteur de la présente carte désirant rechercher des commandes et faire des achats pour le compte de sa maison, ainsi que $\frac{\text{de la maison suivante}}{\text{des maisons suivantes}}$ (désignation de la fabrique ou du commerce) à....., il est certifié, en outre, que $\frac{\text{ladite maison est tenue}}{\text{lesdites maisons sont tenues}}$ d'acquitter dans ce pays-ci les impôts légaux pour l'exercice de $\frac{\text{son}}{\text{leur}}$ commerce (industrie).

Signalement du porteur:

Signes particuliers:
Age:
Taille:
Cheveux:

Signature.

.....

Avis.

Le porteur de la présente carte ne pourra rechercher des commandes ou faire des achats autrement qu'en voyageant et pour le compte de $\frac{\text{la maison susmentionnée.}}{\text{des maisons susmentionnées.}}$ Il pourra avoir avec lui des échantillons, mais point de marchandises. Il se conformera, d'ailleurs, aux dispositions en vigueur dans chaque Etat.

Nota. Là où le modèle ci-dessus contient un double texte, le formulaire à employer pour l'expédition des cartes présentera l'espace nécessaire pour y insérer l'un ou l'autre des textes, suivant les circonstances du cas particulier.

Gołuchowski m. p. **Al. Lahovari** m. p.

Załączka

(Wzór.)

Karta legitymacyjna przemysłowa dla kupców podróżujących.

Na rok.... Nr. karty....

(Herb.)

Ważna w monarchii austryacko-węgierskiej i w Rumunii.

Posiadacz:

(Imię i nazwisko)

(Nazwa miejsca), dnia..... (dzień, miesiąc, rok)

(Pieczęć) (Władza)

Podpis.

Potwierdza się niniejszem, że posiadacz tej karty ma (oznaczenie fabryki lub handlu) w..... pod firmą..... pełni służbę komisanta handlowego firmy..... w....., która tamże posiada (oznaczenie fabryki lub handlu).

Nadto, ponieważ posiadacz zamierza starać się o zamówienia towarów i czynić zakupno towarów na rachunek tej firmy, jakoteż następują $\frac{\text{cej firmy}}{\text{cych firm}}$ (oznaczenie fabryki lub handlu) w..... potwierdza się, że od wykonywania przemysłu przerzeczo $\frac{\text{nej firmy}}{\text{nych firm}}$ w kraju tutejszym podatki ustawami przepisane mają być opłacane.

Opis osoby posiadacza:

Wiek:

Wzrost:

Włosy:

Znaki szczególne:

Podpis.

.....

Przestroga.

Posiadacz tej karty upoważniony jest do starania się o zamówienia na towary i czynienia zakupna towarów wyłącznie na objazdach i wyłącznie na rachunek przerzeczo $\frac{\text{nej firmy}}{\text{nych firm.}}$ Wolno mu wozić z sobą tylko próbki towarów nie zaś towary. Nadto winien zachowywać przepisy w każdem państwie obowiązujące.

Uwaga: W tych miejscach, gdzie wiersze są podwójne, wypełnia się we wzorze, w którym znajdować się powinno miejsce do tego odpowiednie, wiersz górny lub dolny stosownie do okoliczności przypadku.

Gołuchowski r. w. **Al. Lahovari** r. w.

Article additionnel.

Pour donner au trafic des districts limitrophes les facilités exigées par les besoins courants des habitants, les Hautes Parties contractantes sont convenues de l'article additionnel qui suit:

1. Resteront libres de tout droit de douane et de timbre relatif aux opérations douanières à l'importation et à l'exportation, par la frontière commune:

a) toute quantité de marchandises pour laquelle la somme totale des droits à prélever n'atteint pas le chiffre de deux Kreuzer ou de cinq centimes;

b) l'herbe pour la nourriture du bétail, le foin, la paille, la fane, la mousse pour emballage et calfatage; les fourrages, roseaux ordinaires, les plantes vivantes en tant qu'elles sont admises à la libre circulation par les règlements internationaux en vigueur; les céréales en gerbes ou en épis, les plantes légumineuses, le chanvre et le lin non teillés.

c) les ruches avec abeilles vivantes;

d) le sang animal;

e) le lait, frais et caillé (Topfen);

f) les cendres végétales et de houilles, lessivées, les vinasses, les lavures, la drêche, le marc, les balayures, les tessons d'objets en pierre ou en argile, les lavures d'or et d'argent, le limon;

g) Pour les besoins courants de chaque famille domiciliée près de la frontière et sous réserve des contrôles destinés à prévenir des abus:
le pain et la farine, jusqu'à concurrence de 10 kilogrammes inclusivement,
les pommes de terre jusqu'à concurrence de 50 kg. inclusivement,
le son jusqu'à concurrence de 50 kg. inclusivement,
les œufs de toute sorte jusqu'à concurrence de 60 pièces,

Artykuł dodatkowy.

Ażeby w handlu obszarów pogranicznych zaprowadzić ułatwienia, jakich wymagają bieżące potrzeby mieszkańców, zgodziły się Strony kontraktujące na następujący artykuł dodatkowy:

1. W ohrocie przez spólną granicę wolne są od wszelkich ceł przywozowych i wywozowych, tudzież od obowiązku stęplowania w postępowaniu cłowem:

a) Wszelkie ilości towarów, od których suma ogólna przypadających opłat wynosiłaby mniej niż dwa centy lub pięć centymów;

b) trawa, siano, słoma, mierzwa, mech do pakowania i utykania, rośliny pastewne, trzcina pospolita, rośliny żywe, o ile stosownie do obowiązujących przepisów międzynarodowych wolny ich obrót jest dozwolony, zboże w snopach i kłosach, strączywo, len i konopie nie międlone;

c) ule z żywemi pszczołami;

d) krew zwierzęca;

e) mleko świeże i zsiadłe (twaróg);

f) popiół wyługowany, roślinny i z węgla kamiennego, braha drożdżowa, pomyje, wytłoczyny winne, śmieci, skorupy z towarów kamiennych, i kamionkowych, wyskrobki złote i srebrne, muł;

g) na potrzebę bieżącą każdej rodziny na granicy osiadłej i z zastrzeżeniem zaprowadzenia kontroli przeciwko nadużyciom:
chleb i mąka w ilości aż do 10 kilogramów,
ziemniaki w ilości aż do 50 kilogramów,
otręby w ilości aż do 50 kilogramów,
jaja wszelkiego rodzaju w ilości aż do 60 sztuk,

le fromage, jusqu'à co ıcurrence de 2 kilogrammes inclusivement,
le beurre frais, jusqu'à concurrence de 2 kilogrammes inclusivement.

2. Seront également exempts des droits d'importation et d'exportation, et pourront passer la frontière même en dehors des routes douanières: les bêtes de labour, les instruments agricoles, le mobilier et les effets que les paysans domiciliés aux extrêmes frontières importeront ou exporteront par la ligne douanière pour leurs travaux agricoles, ou par suite de changement de domicile.

3. Les produits du sol provenant de parties de propriétés qui se trouveraient séparées par la frontière des fermes ou maisons d'habitation pourront être transportés dans ces fermes ou maisons d'habitation en franchise de tout droit d'entrée ou de sortie.

4. Toutefois, les faveurs accordées aux Nos. 1, 2 et 3 sont limitées aux habitants et aux produits d'une zone, le long de la frontière, qui ne s'étend pas au delà de 10 kilomètres de la frontière.

5. Sera admis en franchise temporaire des droits d'entrée et de sortie, conformément aux ordonnances douanières, et avec l'obligation de le faire retourner: le bétail conduit d'un territoire à l'autre au pacage ou à l'hivernage. Pourront de même être reconduits en franchise douanière les produits du bétail conduit au pâturage ou à l'hivernage, tels que: le lait, le beurre, le fromage, la laine, les animaux mis bas dans l'intervalle. mais toujours en quantité proportionnée au nombre du bétail et à la durée effective du pâturage. La franchise des droits de douane s'applique également aux effets et au mobilier des paysans ou pasteurs qui accompagnent les bestiaux.

Il est entendu que pour les bêtes qui ne retournent pas, excepté celles qui seraient mortes pendant le pacage, on paiera, au retour des troupeaux, les droits d'importation respectifs.

6. Les stipulations des Nos. 2, 3 et 5 ne dérogent pas au droit de chacune desParties contractantes de prendre les mesures qu'elle juge nécessaires pour des raisons de police vétérinaire et pour exercer le contrôle douanier.

7. Les Parties contractantes s'entendront sur les mesures à observer afin de pouvoir accorder, dans des cas particuliers, pour certaines localités où on le jugera nécessaire, le libre passage, en dehors des routes douanières, des objets affranchis de droit dans la Monarchie austro-hongroise et en Roumanie, tant à l'entrée qu'à la sortie.

ser w ilości aż do 2 kilogramów,

masło świeże w ilości aż do 2 kilogramów.

2. Nadto uwalnia się od ceł przywozowych i wywozowych i pozwala się przeprowadzać przez granicę poza obrębem dróg cłowych: bydło robocze, narzędzia rolnicze, tudzież sprzęty i wszelkie przedmioty, które wieśniacy, mieszkający na samej granicy, wprowadzać i wyprowadzać będą przez linią cłową w celu wykonania pracy rolniczej lub z powodu przesiedlania się.

3. Płody ziemne tej części posiadłości, którą linia graniczna odcina od budynków mieszkalnych i gospodarskich, wiezione do tychże budynków mieszkalnych i gospodarskich będą również wolne od ceł przywozowych i wywozowych.

4. Dobrodziejstwa przyznane pod 1, 2 i 3 ograniczają się jednak tylko do mieszkańców i płodów pasu wzdłuż granicy na szerokość aż do dziesięciu kilometrów od granicy.

5. Bydło przeprowadzane z jednego obszaru do drugiego na pastwisko lub na przezimowanie uwalnia się czasowo od ceł przywozowych i wywozowych pod warunkiem zobowiązania się do przyprowadzenia go napowrót i zachowania przepisów cłowych. Również wolno będzie wprowadzać napowrót bez opłaty cła płody uzyskane z bydła na pastwisku lub na przezimowaniu, jakoto: mleko, masło, ser, wełnę i przypłodek w międzyczasie uzyskany atoli zawsze tylko w ilości odpowiedniej ilości sztuk bydła i długości czasu, który bydło na pastwisku rzeczywiście przebywało. Uwolnienie od cła stosuje się w podobny sposób do rzeczy i sprzętów wieśniaków lub pasterzy bydłu towarzyszących.

Zgodzono się, że od tych zwierząt, które nie wracają, wyjąwszy te, które padły w czasie pobytu na pastwisku, należy opłacić cła wchodowe, gdy trzoda wraca.

6. Postanowienia Nr. 2, 3 i 5 nie naruszają praw służących każdej ze Stron kontraktujących co do użycia środków, jakie z powodów weterynaryjno-policyjnych lub w celu wykonywania kontroli cłowej uzna za potrzebne.

7. Strony kontraktujące będą się nawzajem uwiadamiały o przepisach, przy których zachowaniu — w pewnych okolicach, gdzie to będzie uznane za potrzebne — może być w pojedynczych przypadkach dawane pozwolenie do przeprowadzenia przez granicę poza obrębem dróg cłowych, takich przedmiotów, które w monarchii austryacko-węgierskiej i w Rumunii są wolne od ceł przywozowych i wywozowych.

8. Sont exempts de droits de douane à l'entrée et à la sortie dans la circulation par les frontières communes:

a) Les effets des voyageurs, bateliers, charretiers et ouvriers, tels que: linge, vêtements, ustensiles de voyage, outils et instruments, destinés à leur propre usage et dans une quantité correspondante aux circonstances.

b) Les voitures servant effectivement au transport des personnes et des marchandises, les charrettes. les paniers et appareils similaires pour le transport, tous ces objets déjà employés, usagés, non destinés à la vente et servant pour le transport ou l'emballage des effets ou marchandises; les bêtes de somme et de trait, les embarcations avec inventaire régulier. Pour assurer la réexportation de voitures et autres véhicules neufs, des bêtes de somme et de trait le dépôt d'une caution pourra être exigé conformément aux lois des pays respectifs.

c) Les provisions des navires, tant pour le navire que pour le personnel effectif de l'équipage et pour les voyageurs se trouvant à bord, le tout sous contrôle douanier. Il est entendu que les articles qui forment l'objet d'un monopole d'Etat ne seront admis que dans les conditions prévues par les lois et sous contrôle des organes compétents.

Le présent article additionnel aura la même force, valeur et durée que la Convention de commerce en date de ce jour.

Fait, en double expédition, à Bucarest le vingt-un (neuf) décembre mil huit cent quatre-vingt-treize.

(L. S.) **Gołuchowski** m. p. (L. S.) **Al. Lahovari** m. p.

8. Uwalnia się od ceł przywozowych i wywozowych w obrocie przez wspólną granicę:

a) Rzeczy podróżnych, żeglarzy, woźniców i rzemieślników, jako to: bieliznę, odzież, przybory podróżne, narzędzia i instrumenta na ich własny użytek i w ilości okolicznościom odpowiedniej.

b) Wozy służące rzeczywiście do przewozu osób i towarów, wózki, kosze i tym podobne środki transportowe, wszystkie te przedmioty jeżeli były już używane, nie są przeznaczone na sprzedaż i służą do przewozu lub zapakowania rzeczy i towarów; zwierzęta pociągowe i juczne, statki wodne ze zwykłym inwentarzem. Dla zabezpieczenia, że nowe wozy lub inne środki ruchu, tudzież zwierzęta pociągowe i juczne będą napowrót wprowadzone, można wymagać złożenia kaucyi w myśl ustaw odnośnego państwa.

c) Zapasy okrętowe, zarówno na potrzebę samego okrętu, jak i rzeczywistej załogi i podróżnych znajdujących się na pokładzie, wszystko to pod kontrolą cłową. Zgodzono się, żeby przedmioty będące monopoliami państwa, wolno było wprowadzać tylko pod warunkami w ustawie przewidzianemi i pod kontrolą właściwych funkcyonaryuszów.

Niniejszy artykuł dodatkowy będzie miał taką samą moc i znaczenie i będzie aż do tego samego terminu obowiązywał, co umowa handlowa z dnia dzisiejszego.

Wygotowano w dwóch egzemplarzach w Bukareszcie dnia 21. (9.) grudnia 1893.

(L. S.) **Gołuchowski** r. w. (L. S.) **Al. Lahovari** r. w.

Nos visis et perpensis omnibus et singulis quae in hac conventione ejusque adnexis continentur, ea rata grataque habere profitemur, verbo Nostro Caesareo et Regio spondentes, Nos illa omnia fideliter executioni mandaturos esse.

In quorum fidem majusque robur praesentes ratihabitionis Nostrae tabulas manu Nostra signavimus sigilloque Nostro appresso muniri jussimus.

Dabantur Budapest die nona mensis Junii anno Domini millesimo octingentesimo nonagesimo quarto, Regnorum Nostrorum quadragesimo sexto.

Franciscus Josephus m. p.

Gustavus Comes **Kálnoky** m. p.

Ad mandatum Sacrae Caesareae et Regiae Apostolicae Majestatis proprium:

Hugo liber Baro a **Glanz** m. p.,
Caput sectionis.

Protocole final.

Au moment de procéder à la signature de la Convention de commerce conclue à la date de ce jour, entre la Monarchie austro-hongroise et la Roumanie les Plénipotentiaires soussignés ont fait les déclarations suivantes qui formeront partie intégrante de la Convention même:

I. Les dispositions de l'article 2 de la présente Convention de commerce ne dérogent point:

a) aux faveurs qui sont accordées à d'autres Etats limitrophes pour faciliter le commerce de frontière;

b) aux obligations imposées à l'une des Parties contractantes par des engagements d'une union douanière, contractée déjà, ou qui pourrait être contractée à l'avenir.

II. Sont autorisés dans la Monarchie austro-hongroise l'entrée et le transit des conserves alimentaires en boîtes hermétiquement fermées.

Les viandes fraîches et les viandes séchées, fumées ou salées, transportées en droiture dans des wagons mis sous plombs seront admises au transit à travers la Monarchie austro-hongroise par toutes les voies ferrées servant au trafic direct aux conditions suivantes:

a) Ces wagons devront être construits de manière à ce qu'il ne soit pas nécessaire d'ouvrir les compartiments qui contiennent la viande fraîche ou la viande séchée, fumée ou salée, pour renouveler, s'il y a lieu, la matière réfrigérante pendant le passage sur les territoires autrichiens ou hongrois.

b) Il devra être attesté que le pays destinataire permet l'importation.

c) Si, malgré cette autorisation, l'envoi était refusé à la frontière du pays destinataire, il sera traité selon les réglements de police sanitaire autrichiens ou hongrois en vigueur.

Dans le cas où la peste bovine se déclarerait en Roumanie, le transit des viandes fraîches et des viandes séchées, fumées ou salées pourra être limité ou défendu temporairement.

Protokół końcowy.

Przy podpisywaniu umowy handlowej, zawartej w dniu dzisiejszym między monarchią austryacko-węgierską a Rumunią, podpisani Pełnomocnicy złożyli następujące oświadczenia, które stanowić mają część istotną samejże umowy:

I. Postanowienia artykułu 2go niniejszej umowy handlowej nie mają naruszać:

a) ulg przyznanych innym państwom pogranicznym dla ułatwienia handlu pogranicznego;

b) zobowiązań, jakie na jednę ze Stron kontraktujących wkłada związek cłowy już istniejący, lub któryby w przyszłości został zawarty.

II. Konserwy w puszkach szczelnie zamkniętych będą w monarchii austryacko-węgierskiej dopuszczane do przywozu i przewozu.

Mięsiwa świeże, suszone, wędzone lub solone, wiezione w obrocie bezpośrednio wagonami oplombowanemi mogą być przewożone przez monarchią austryacko-węgierską wszystkiemi liniami kolejowemi do obrotu bezpośredniego przeznaczonemi pod następującemi warunkami:

a) Wagony powinny być tak urządzone, żeby nie było potrzeba otwierać przedziałów zawierających mięsiwa świeże, suszone, wędzone lub solone, gdyby podczas przewozu przez obszar austryacki lub węgierski trzeba było odnawiać środek chłodzący;

b) powinno być potwierdzone, że kraj przeznaczenia zezwala na wprowadzenie;

c) gdyby pomimo tego zezwolenia posyłka odprawiona została od granicy kraju przeznaczenia, postąpi się z przesyłką według przepisów policyjno-zdrowotnych obowiązujących w Austryi lub w Węgrzech.

W razie pojawienia się księgosuszu w Rumunii, przewóz mięsiwa świeżego, suszonego, wędzonego lub solonego, może być na pewien czas ograniczony lub zakazany.

III. 1° La laine lavée dans des établissements industriels et emballée dans des sacs clos, les boyaux séchés ou salés, en caisses ou en barils clos, le suif fondu, le lait cuit ou caillé, la caillebotte seront admis dans la Monarchie austro-hongroise à l'entrée et au transit sans être accompagnés de certificats de santé. Toutefois, l'entrée et le transit de ces articles pourront être restreints à certaines stations d'entrée spécialement désignées à cet effet et qui feront l'objet de notes à échanger entre les Parties contractantes au moment de la signature de la Convention.

2° La laine non lavée dans des établissements industriels ou pas du tout lavée, pourvu qu'elle soit emballée dans des sacs clos, les os, les cornes et les ongles, secs, ainsi que les peaux entièrement sèches, les poils de bêtes bovines et caprines et la soie de porc, seront admis dans la Monarchie austro-hongroise, à l'entrée et au transit par les stations d'entrée dont il est fait mention au point premier aux conditions suivantes:

a) Ces envois doivent être accompagnés d'un certificat qui sera produit au passage de la frontière, attestant que les objets susindiqués proviennent d'une contrée exempte de toute maladie contagieuse d'animaux dans un rayon de 30 kilomètres.

b) Si, lors de l'inspection à la frontière, des peaux, des os et des cornes secs destinés à l'importation ou au transit, une seule pièce est trouvée en état frais, tout le transport doit être refoulé.

L'entrée et le transit des objets mentionnés sous 2 pourront être limités ou prohibés temporairement dans le cas où la peste bovine se déclarerait en Roumanie.

Le présent protocole, qui sera considéré comme approuvé et sanctionné par les Parties contractantes, sans autre ratification spéciale, par le seul fait de l'échange des ratifications de la Convention à laquelle il se rapporte, a été dressé, en double expédition, à Bucarest, le vingt-un (neuf) décembre mil huit cent quatre-vingt-treize.

(L. S.) **Gołuchowski** (L. S.) **Al. Lahovari**
m. p. m. p.

III. 1. W monarchii austryacko-węgierskiej dozwolony będzie bez dołączenia świadectwa zdrowia przywóz i przewóz wełny fabrycznie mytej i w workach zamkniętych zapakowanej, jelit suszonych lub solonych w zamkniętych pakach, łoju topionego, mleka gotowanego lub zsiadłego, tudzież twarogu. Jednakże przywóz i przewóz tych przedmiotów może być ograniczony do pewnych szczegółowo upoważnionych stacyj wstępnych, które wymienione będą w notach, jakie Strony kontraktujące wymienią między sobą przy podpisywaniu Umowy.

2. Wełna myta nie fabrycznie lub wcale nie myta, ale zapakowana w workach zamkniętych, kości, rogi i kopyta suche, tudzież skóry całkiem suche, sierść wołowa i kozia i szczeć świńska wpuszczane będą do monarchii austryacko-węgierskiej dla wprowadzenia i przewozu, przez stacye wstępne w punkcie 1 wzmiankowane pod następującemi warunkami:

a) Do posyłek tych dołączone być ma świadectwo, które pokazać należy przy przejściu granicy, potwierdzające, że rzeczone przedmioty pochodzą z okolicy wolnej od wszelkich chorób zaraźliwych pomiędzy zwierzętami w promieniu na 30 kilometrów.

b) Jeżeli przy rewizyi na granicy, pomiędzy skórami, kościami i rogami suchemi przeznaczonemi do wprowadzenia lub przewozu, znaleziona będzie choćby tylko jedna sztuka w stanie świeżym, cały transport będzie napowrót odesłany.

W razie wybuchu księgosuszu w Rumunii, przywóz i przewóz przedmiotów pod 2 wzmiankowanych może być czasowo ograniczony lub zakazany.

Protokół niniejszy, który bez osobnej ratyfikacyi, przez samą wymianę ratyfikacyj umowy, do której się odnosi, uważany być ma za przyjęty i zatwierdzony przez Strony kontraktujące, spisany został w dwóch egzemplarzach w Bukareszcie dnia 21. (9.) grudnia 1893.

(L. S.) **Gołuchowski** (L. S.) **Al. Lahovari**
r. w. r. w.

Umowę powyższą razem z załączką, artykułem dodatkowym i protokołem końcowym, przez obie Izby Rady państwa zatwierdzoną, ogłasza się niniejszem.

Wiedeń, dnia 16. czerwca 1894.

Windisch-Graetz r. w. **Falkenhayn** r. w. **Bacquehem** r. w.

Wurmbrand r. w. **Plener** r. w.